

A kik szeretik gyermekeiket,
fizessenek elő

JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapra.

Alapította:
SEBŐK ZSIGMOND

Szerkeszti:
BENEDEK ELEK

Előfizetési ára: negyedévenként 4 korona.

Előfizetéseket elfogad és
mutatványszámot küld

a „JÓ PAJTÁS”
kiadóhivatala

Budapest, IV.,
Egyetem-utca 4. sz.

A JÓ Pajtás érdekes, mert elbeszéléseit, regényeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják. Tartalma gazdag, mert minden számában minden, amit a gyermek olvasni szeret. Szép képeit jeles magyar művészek rajzolják. Minden héten új és egyre kedvezőbb tartalommal jelenik meg.

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENŐ

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

1. Szemkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírás szó-tárral ..... K 1.40
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó története. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tan-képesítő vizsgálatra készülőknek ..... K 1.80
3. Solty Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázattal ..... K 1.80
4. Lenkei Ferenc. Algebra ..... K 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika. Akusztika ..... K 2.80
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan. Mágnesség. Elektromosság. Kozmografia ..... K 2.80
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal ..... K 2.—
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kisfaludy Károly felleptéig ..... K 2.—
9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kisfaludy Károly felleptétől a legújabb korig ..... K 2.—
10. Solty Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvasmányokkal kapcsolatban ..... K 2.—
11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria ..... K 2.—
12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika ..... 2.—
- 13-14. Sajtó alatt.
15. Fehér Jenő. A tavaszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdők számára. 102 ábrával a bevezetésben ..... K 1.60
16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező a megfelelő német szólásmódokkal ..... K 2.80
17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeink könnyű és gyors határozója. Kezdők számára. 102 ábrával a bevezetésben ..... K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

28. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS HÓ 14.

Szerkesztési iroda: IV. Vármezeje-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ..... 40.— korona.
Félévre ..... 20.— korona.
Negyedévre ..... 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postaiac meg-határozott viteldij is eszolandó.

AZ ELSŐ POSTÁT VIVŐ REPÜLŐGÉP INDULÁSRA KÉSZEN.

REPÜLŐPOSTA BUDAPEST ÉS BÉCS KÖZÖTT.

ODAKÜNN SÜT A NAP.

REGÉNY. — IRTA BERKES IMRE.

(Folytatás.)

Bibor elmosolyodott, a mikor a röpi-
elolvasta és jókedvűen mutatta meg a fele-
ségének.

— Na, mit szólsz ehhez? — kérdezte. —
Forgószél hadnagy még utóbb a legértékesebb
embere lesz a mi városunknak. Közülünk
ugyan senkisémet gondolt volna erre. Pedig
milyen egyszerű és természetes dolog ez. A mi
apánk és testvéreink is egyre vándorolnak,
húznak az idegenbe, ki Galicziába, ki Orosz-
országba, ki meg a német földre, vagy a Bal-
kánra siet, hogy elesett hőseinknek távoli
sírhantjára egy-egy kései könnyet hullassanak.

Biborné rosztólról panaszkodott, ahogy
sem tudott belemeledni ebbe a témába,
az utolsó két nap különben is nagyon meg-
viselte, arcát az álmatlanság és fáradság
éles ránczai szeltek át, mások élénk, beszédes
szeme bágyadt és szomorú volt. Meg is mondta,
hogy nem megy el Forgószél felolvasására,
bár kíváncsi rá, hogy a nyughatatlan ember
miféle stratégiai boldogságot fog megint bele-
keverni legújabb ötletébe.

Bibor gyöngédien simogatta meg a felesége
illatos haját, gondolkodva és nyugtalanul né-
zegette az arcát, a lelakadó, rest kezét.

— Ugye a pihenni szeretnél, drágám?
— Pihenni, igen, elmenni, nem tudom hová,
valahová messzire, vagy ha már Biborzon
kell maradnom, legalább itt nem szeretnék
lenni, itt, hanem talán a szőlők között. Ott
más, más a levegő...

Parlaghyra gondolt, nem akart többet vele
találkozni. Nem akarta újra a hangját hallani,
nem akart meg egyszer a szerelmes, unszoló,
kérő szemébe belepillantani, belemérülni...

Azt kérdezte tőle, hogy fél-e? És ő fél tőle.
Parlaghy azt kérdezte, hogy szereti-e. Azt
mondta neki, hogy nem, nem. Pedig a szeme,
a szeme, suttogta Parlaghy... Tehát az ő szeme
is szeret, unszol, kér.

És mégis beszélni akar vele meg egyszer.
Kell vele még egyszer beszélnie! Azért nem megy
el a felolvasásra. Megmondja neki ma este,
hogy ne leselkedjék utána, ne keresse, ne ül-
dözze, ne bántsa, ne szeresse, mert ő nem akar
senkit sem szeretni az után kívül.

Meg tudja-e ezt majd így mondani? Nem
reszket-e majd a hangja, nem sír-e majd a
szíve, s nem csókolózik-e majd össze a tekintetük?

Hacsak a hideg hangját hallaná Parlaghy,
de a szemét s az arcát elborítaná egy sötét
fátyol, valami merev, mozdulatlan sötétség,
akkor talán elhinné... El kell hinnie.

Retteggett a Görgetegi Mária kegyetlen sor-
sától...

Vadul, mámorosan, izzón kóvályogtak, ker-
getőztek benne ezek az érzések és megtörték,
lesújtották, agyonütötték...

Retteggett Gómörnyé végzetétől, de halála-
ban meggyűlölte, megutálta, megvetette ezt
az asszonyt. Megtalálta az ura íróasztalán
a hazug levelet. Ezt a levelet Görgetegi Mária
írta az urának. Megismerte az írást, a rossza-
ságát, az aljasságát, a gyűlölködő, beteg lényét.
És az ura biztosan azért hagyta ott a levelet,
hogy ő rátaláljon és elolvassa. Szédülten,
megrémlülve olvasta el... Nem tudta, mit esi-
náljon ezzel a levéllel, rohanjon-e vele az urá-
hoz, fonja-e át a reszkető karjával a nyakát
s úgy sugja bele a lelkébe, hogy hazugság a
levél minden komisz betűje, egy bűnös, meg-
tévedt asszony rút és lelketlen vádaskodása az
egész, semmi egyéb... Töprengett, lázongott
magában sokáig, de mégsem volt ehhez ereje,
nem volt, nem mert az urához rohanni, félt
tőle, az idegességére gondolt, a fel-felvilanó
szemére, nehéz, sokszor félelmetes sóhajtozá-
saira s arra a kétségbeesett, szánalmas, tehetet-
len apáthiájára, a mely gyakran napokig kiüle-
pedett, mint a góthós kód az ősi tarlóra...

Megmarkolta a levelet, össze akarta tépni.
— Ejj, ma nem lehet ráismerni az embe-

Ujjai égőn, remegve, görcsösen szorongatták
azt az ostoba kis papírosszeletet. Mégsem re-
pítette szét. Mást gondolt ki. Úgyesen, gondol-
dal kíséremeg a levél tördődött, durva ránczait,
maga elé terítette, újra elolvasta, aztán ott-
hagyta az íróasztalon, de a végére ezt írta rá:
— Fiam, ezt a nyomorult Gómörnyé írta
neked! A nyomorult, most megbűnhődött.

Milyen kár, hogy tegnap nem írta ki a
lázonzó tömeg az egész Görgetegi-családot, —
gondolta magában Biborné és hirtelen meg-
rázta magát, fázósan, hideglelősen, mintha va-
lami nyúlós, vizenyős kéz tapadt volna a
nyakcsirtjére.

Könnyes szemmel nézett az ura töprengő, hü-
szemébe. Bibor pedig boszúsán gondolt Ordas
Mihályra.

— Igazad van, angyalom. Holnap nyélbe
ütöm azt a dolgot, akárhogy is keménykedik
a vén Ordas ott az istállóban.

Megsókolta a felesége kezét és elment a
felolvasásra.

Forgószél hadnagy bésett képe lelkes fény-
ben ragyogott. Gyermekesen kimeredt szemé-
ben mindig volt valami csodálkozó, tétova
csillogás, mintha a tekintete állandóan azt
tudakolta volna, hogy kerülök én ide, mit
akartok ti tőlem, engedjétek már engem haza,
rámférne már a pihenés, fáradt vagyok. De ha
peregni kezdett a nyelve, akkor a szemének
fáradt csillogása kigyúlt, fellobbant, s ilyenkor
ijesztő volt az arca, rémítő a mozdulatai,
mintha most is üszott volna, küzködött volna
a torlódó hullámokkal, a melyek egyre el-
akarták nyelni sovány, csontos, fel-felbukkanó
testét. Hangja kiszélesedett, megdagadt, min-
dig túl akart valakit ordítani, pedig senkisémet
szokott vele vitatkozni, mindenki elfogadta a
magyarázatát, hogy az olaszok a világ leg-
hitványabb, legeszeveszebb katonái, hogy a
várrendszer ostobaság s a földalatti fődőzések
kiepítésére pályázatot kellett volna hirdetni
már a háború kitörése előtt, talán akadt volna
egy magyar tehetség, egy zseni... Még mindig
elnyúlt, harzteri egyenruhájában járt, az el-
sőben, a melyben egykor elindult. Azt tisztog-
gatta, foltozgatta, de senkisémet tudta rábírní,
hogy czivil ruhával cserélje föl.

Forgószél hadnagnak mindig óriási közön-
sége volt, népszerűségét egyesek szemében most
még az is emelte, hogy néki tulajdonították a
két Görgetegi lány megmentését. Ez ugyan az
Árka kisasszonyoknak nem valami nagyon tet-
szett, még kevésbé örültek annak a pletyká-
nak, hogy most már Görgetegi Emma pályázik
Forgószél hadnagra, csak azt a napot várja,
a mikor az apja ártatlansága kiderül.

Bibor eleinte érdeklődéssel hallgatta Forgó-
szél hadnagy kissé kapkodó, nem egészen vilá-
gos, de izgató és fantasztikus előadását, mi-
képen kell megindítani a népvándorlást Ma-
gyarország felé, fájó szíveiken keresztül hadd
hozzák ide az idegenek vidám aranyaitak,
gyümölcsöző ötleteiket, eszüket és tehetségüket
is, mert a megbérelt Magyarországnak erre
bizony óriási szüksége van.

— Na, ha ez az ember így folytatja, — je-
gyezte meg valaki Bibor közelében — és vélet-
lenül a nevéi kihalassza egyszer a Bug vi-
zéből, még képviselőnek is meg fogjuk választani.

— Annál semmi sem könnyebb, — gondolta
Bibor. — Egyik budapesti kerületben minisz-
tert buktatott meg Papp Imre, a félkarú
munkás.

Bibor a felolvasásról a kaszinóba ment. Ott
erősen szapulták Vécey rendőrkapitányt, a ki
nem tudta idejekorán elfojtani a botrányos
tünetést és a katonaság segítségét is későn
vette igénybe. Általában elítélték az izzága,
nyugtalan elemeket, a kiknek a kíméletlen
terrorja kezdett már erősen elharapódzni.

— Ejj, ma nem lehet ráismerni az embe-

rekre, — jegyezte meg Bibor, — tudja isten,
mintha más szívek dobognának a keblekben,
mintha más idegek hálóznák be az emberi
testet, ki hitte volna? Hoha megígért boldogság,
a várt nyugalom, az új élet, az igazi élet?...

— Igaz, nem lehet rájuk ismerni, — dör-
mogte keserűen, szemrehányóan Hadaróczy.
De erről ő is tehet. Őn is... Most mindent
a demokráciával akarnak elintézni, igen, min-
denki demokráta lett és szocialista, pedig
ez... hogy is mondjam?... Az emberek nem
egyenlő értékű aggyal születtek, nem egyfor-
mák, nem egy akolba valók! Hohó, ez a bibi,
erről Marx megfelekedett! A girusokról!

Önérzetesen, dagadtan nézett körül, hogy he-
lyesli-e valaki az ő felfogását. De senki sem
felelt neki, csak egyik izgatott kártyás röpi-
tette feléje élesen:

— De kérem, hogy lehet ma valaki ilyen
maradi? Ilyen megátalkodott?

— Ilyen marha! — sügták mély hangon
Bibor felébe.

De ezt Hadaróczy nem hallotta.

— Még nagyon is érezzük a vér szagát, —
mondta Kalász, városi tanácsos. — Azért
akarták Görgetegi véret.

— A vér szagát? — torkolta le boszúsán
Bibor, — hiszen te nem voltál sehol. Te itt-
hón voltál, téged fölmentettek.

A tanácsos idegesen pattant föl:

— Ugyan, hagyjatok már föl ezzel a hen-
czegő szemrehányással! Talán mi nem dolgoz-
tunk? Talán mi a napot loptuk, talán he-
nyéltünk itthon? Csodálom, hogy te is így...
Nem mi gyógyítottuk itthon a nép ezer há-
borús nyavalyáját? Nem mi harcoltunk a
vérszívó drágaság ellen? Mi? Nem mi voltunk
éjjel-nappal résen, a mikor a közrend kezdett
tótágast állni?!

— Jó, jó, — csitította Bibor, — de azért
ti vérről ne beszéljétek!

Elfordult, nem akart tovább erről az érzé-
keny témáról vitatkozni.

— Igaza van Bibornak, — kiáltotta Solti
törvényszéki albíró, — a ki annak idején fűt-fát
megmozgatott, hogy fölmentésük, s minthogy
ez nem sikerült neki, s Romániában a vasúti
vonalat kellett őriznie, most a kihullott vért
maga is szentnek vallotta.

Később Forgószél hadnagy is megjelent kö-
zöttük. Gratuláltak neki a sikerült felolvasá-
sához.

— Higgyék el az urak, én ezt így érzem,
hogy ez nagy dolog.

És váratlanul oly tisztán és nyugodtan csil-
lantak meg a szemei, hogy egymásnak kezdték
sugdosni a jelenlévők:

— Hiába, nagy művész Arkay Irén. Ez
az ember mégis csak fölépül. De meg is érdemli.
Derék fiú.

Kalász tanácsos megrázta a kezét.

— Hallom, hogy házasonol, öcsém.
Forgószél hadnagy elnevette magát.

— Ha akad olyan bolond.

— Ejj, ma nem bolond senki, csak férfi le-
gyen, férfi. Hisz annyira megfogytunk.

Most Hadaróczy újra belekeveredett a tár-
salgásba.

— Az idegenforgalom, bizony, az nagy kér-
dés, nagy ügy.

De észrevette, hogy Bibor akar valamit
mondani, hát újra félresompolygott.

— A Vámnak van óriási jövője, ez eddig az
egyetlen hatalmas politikai és egészséges köz-
gazdasági gondolat, az egyetlen a békekötés óta.

— A Vám, a Vám, — ismételték meg körü-
lötötte, — majd meglátjuk, mit tud a Vám.

Vissza Amerikából Magyarországra! Ez volt
a V. Á. M. Budapestben volt a központja.
És ez a társaság haza akarta hozni az amerikai
magyarokat. A lapok már azt írták, hogy nem
sokára meg is indul az áradat. A nagy vissza-
vándorlás. Vissza Amerikából Magyarországra!

Most mindenki a Vámról kezdett beszélni.
Hogy a magyar miniszterelnöknek volt-e az
ötlete, vagy másé? Solti azt állította, hogy egy
Laky Márton nevű alig ismert újságíró-publi-
cista indította meg elsőnek a mozgalmat. A mi-
niszterelnök csak utána kullogott.

— Papp Imréné az érdem, a munkás kép-
viselő, — vitatta a városi tanácsos. — Kitűnő
eszű ember, még miniszter lesz belőle.
Bibor nem maradt sokáig közöttük. Utottan
indult haza felé s útközben apatikusan gondolt
arra, milyen kár, hogy nem esett el valamelyik
hazetérén.

VII.

Bibor, a mint megfogta az ebédlője kilését,
érezte, hogy odabenn, ugyanebben a pillanat-
ban más is megragadta a kilészet.

Az előszobában, a hol állt, vak sötétség volt,
a sötétségben nem látott semmit, mégis, mintha
üldözési mániában szenvedne, ijedten gondolt
arra, hogy itt a sötétben is áll valaki mellette,
orvul leleskedik rá, mint a veszett eb, meg
akarja marni, s ott benn vár rá a másik. A sár-
káig egy remegés volt, de a kilészet mereven,
görcsösen fogta. Kifelé húzta az ajtót, odabenn,
a saját lakásában pedig valaki befelé feszítette,
rángatta a kilészet. A kiszáradt torkában egy
elernyedt, rekedt hang reszketett: ki az,
ki az? — de az ajkák nem tudott már feltörni
a hang, a letipró meglepetés vagy a buta ré-
mület, a feltékeny sejtés vagy a vakítóan
feltárló tudat megölte benne a hangot. Egy
idegen van késő este a lakásán, a feleségénél,
a mikor ő fáradtan, pihenésre vágyón tér haza
a kaszinóból. Hallotta a szíve zúgó dobogását,
a mely olyan volt, mint kézi tusában az a pró-
gránátok sebes robbanása, a halántékán mintha
nehéz verejték gyöngyözött volna, de mindez,
késég, megrökönyödés, egy pillanat elől
törődékéig tartott, minden erejét összeszedve,
két kézzel markolta meg a kilészet, a mely
már süttöte a tenyerét s mintha könnyű pe-
hely lett volna, egyetlen, hatalmas rándítá-
sal kifordította az ajtót a sarkából.

A lezuhanó ajtó majdnem leütötte, de Bibor
hajlékony, izmos teste ügyességével hirtelen
oldalra lendült, a tátonag nyíláson előreugrott
s a következő pillanatban torkon ragadtott
egy férfit. A szobában is sűrű sötétség volt,
de Bibor még a vakságnál is sötétebbnek érezte
maga körül a levegőt, a mindenséget, talán
a szemét is lehunyta, csontos, kemény ujjai
egy erős nyak ruganyos husába sülyedtek
bele. Valaki elbődült, meghördült, mint az
állat, Bibor nem tudta hogy az ő fújtató mellé-
ből szakadt-e föl a hang, vagy ez már a fuldoklás
tört horkanása volt, mert annak az embernek
a kit most torkon fogott, két pillanat alatt
el kell vesnie, meg kell semmisülnie. A lábát
keményen megvetette, a domború mellét ki-
feszítette, a szorosan előtte lévő test, mintha
most szegetlen hajolt volna meg, Bibor kissé
meglazította az ujjait, de a következő másod-

SZTERÉNYI JÓZSEF KERESKEDELMI MINISZTER AZ INDULÁSRA ELŐKÉSZÍTETT GÉP ELŐTT.

percében két hatalmas aczélfar fonódott, te-
kerőzött a törzse köré és mint egy törhetetlen
abroncs szorította, zúzta, hajlította az ő
bordáit.

Eszéveszett, őrjöngő, vadállati birkózás in-
dult meg a szurokfekete szobában. A butorok
recesgett, ropogtak, kalimpáltak, mintha egy
elátkozott kastély ódon természet ismeretlen
varázslatra földgörgő képek, vastag szőnyegek,
régie metszetek, nehéz asztalok, furesz szobrok
vad táncza dült volna egy rettenetes éjszakán
Egyszer a szőnyegen hemperegtek mind a
kétten, a következő pillanatban a szekrény
dübörgése árulta el, hogy újra feltápszoktak,
vagy a feldöntött székek zuhanása kísérte az
élet-halálharc láthatatlan jeleneteit. Már mind
a kétten véreztek, Bibor érezte, hogy az arcán
mely csikban ömlik alá a vér, nem tudta, a
ajtó vére-e, vagy az ellensége vére ömlik-e
z ő testére. Mint a meghajszolt állatok, zi-
háltak, hörögtek, nyögtek, s fáradság nélkül
egyre tovább, tovább tartott az őrjöngő mér-
kőzés, mint két harzteri fenevad engesztel-
hetetlen, bős gyarkodása.

De lassan, lassan fogyni, lankadni kezdett az
erejük, egyszer a láb hosszas remegése, máskor
a kar bémült ernyedése riasztotta meg a bir-
kozót, hogy feszítse meg végső erejét, mert
a másik felülkerekedik, s ő keshedten, ájtultan,
bukottan terül el az éjszakai porondon. Bibor
valami botót, az asztal vagy a szék lábát,
a revolverét vagy egyéb gyilkos szerszámot

A KISÉRŐ REPÜLŐGÉPRAJ A REPÜLŐ KIKÖTŐBEN.

REPÜLŐ-POSTA BUDAPEST ÉS BÉCS KÖZÖTT.

(Folytatás következik.)

A kilencvenes évekből való kép.

Lévy József

LÉVAY JÓZSEF.

Mikor Pákh Albert ez előtt hatvanöt évvel megalapította a *Vasárnapi Ujság*-ot, első munkatársai sorában ott volt Lévy József. Már akkor országosan elismert hírnevű költő volt, tagja annak a tekintélyes írói csoportnak, a mely Arany Jánost tekintette vezéréül, Gyulai Pált küzdő előharcosának. E kettőn kívül nevezetes harcossai e csoportnak Kemény Zsigmond, Eötvös József, Tompa Mihály, Szász Károly voltak s híve volt mindenki, a ki a Petőfi-utazók üres lármájával szemben a magyar irodalom magasabb kultúráját és művészi színvonalát kívánták. Ez a nemzedék fejlesztette ki a magyar költőnek azt az ideálképét, a melynek fővonásai felismerhetőleg Arany Jánosról vannak véve s a mely általános érvényűnek ismertetett el egészen máig. A költő e kép szerint nemcsak művész, hanem a közélet embere is, a kinek példaadónak kell lenni kora előtt önmaga és munkája megbecsülésében, a nemzet fontos dolgaival való együttérzésben, a művészet kultuszában, a tradíciók őrzésében s a szellem emelkedettségében. A specifikus motívumok kedvelése, a forma csiszoltságára való törekvése, az érzés egysúlyozottsága illett ez ideálhoz, a szenvedély végtelme, a lélek izguló nyugtalansága, a hagyományokkal szemben az egyéninek a hangsúlyozása, az új formák és kifejezési módok keresése mindaz, a mit az irodalomban forradalmi törekvésnek szoktunk mondani, kívül állott ennek a költői csoportnak szellemétől. Arany János monumentális méretű nemzeti költszete mellett a többieké, a mely túlnyomó részében líra volt, a pródalok és elégiák költszete, terjedelemben és tartalommal megcsökkentenek mutatkozik, eleven ható ereje is némi fogyatkozásba jutottnak tűnik fel, de művészi szempontból még mindig akkori irodalmunk legtöbb figyelemre érdemes jelenségeinek egyike marad.

Lévy József Gyulai Pál és Szász Károly mellett s velük a legteljesebb emberi és költői harmóniában a harmadik képviselője a múlt század közepéről végére átszarmazott e költői nemzedéknek. Nem oly mély és erős zengésű lírikus, mint Gyulai, nem oly fogékony és bő termé, mint Szász Károly, de ihlete szerencsés pillanataiban megközelíti az előbbinek színvonalát, az utóbbit művészi koncentráció tekintetében felül is múlja. Érzése nem fog be széles kört s nem hatol nagy mélységekre. A nyugodt, harmónikus, minden tekintetben rendezett életű magyar férfiember érzésvilága ez, a ki nagy belső küzdelmek nélkül, csendesen szemlélődve nézi az életet, gyönyörködik egyszerű adományaiban, szereti a társasélet vidámságát, a jó barátok meghitt körét, sokat van a szabadban, a természetet nagyon szereti és érti, a szerelemmel is eljátszik szívesen, de mértéktartással és férfúi szemérmességgel s örömmel, bánattal szemben józan életfilozófiát alkot magának, a mely nincs böles rezignáció nélkül, de lényé szerint optimisztikus.

LÉVAY JÓZSEF LEGUTOLSÓ ARCÉKPE. — Jely Gyula felvétele 1918 év június havából.

Lévy-nál ezt a lelki diszpozíciót még teljesebben kifejlesztette élete folyása. Alig van olyan harmónikus, egyszerű, eseménytelen élet mint az övé. A mi csekély hanyattatás volt ebben a csodálatraméltóan hosszú nyúló életben, az mind fiatal korára esik Korán, minden akadály nélkül érvényesült, még egész fiatal korában országos hírnévre tett szert máig is legismertebb versével, a *Mikes*-sel, a melyvel elsőnek ütötte meg a Rákóczi-korra való emlékezés melancholikus hangját, hogy ez aztán sokkal később, Thaly Kálmán hatása alatt, a magyar hazafias líra egyik legkedvesebb motívumává váljon. A szabadságharc alatt rövid idej katonaszkodás után hivatalát vállalt, a szabadságharc után rövid időre megpróbálkozott Pesten az újságrással, de temperamentumának nem felelt meg ez a foglalkozás, hamar visszatért Miskolcra tanárnak. Az alkotmány helyreállítása után vármegyei szolgálatba állott s késő öregségében mint alispán ment nyugdíjba. Csaknem egész életét Miskolcon töltötte, szemlélete teljesen miskolci volt: a borsodi táj adja természet-szemléletének minden elemét. Az erdős, szelid, szőlőkertvel zöldelt borsodi hegyek idillikus képe illett szelid, egyszerű természetéhez. Ezekén kívül csak a Tatra képei tűnnek fel néha verseiben, emlékeül a sok nyári időszaknak, a melyet a költő Tatra-Széplakon töltött. Lévy sohasem házasodott meg, életére nagyobb hatást a szerelem sem tett, ez szintén egyszerűbbé, komplikációktól mentesebbé tette életét. A mi szerény ambíciója volt, azt mind kielégítette; a közpályán előkelő állásra jutott, a mi külső dísz és elismerést költőnek adni tud a nemzet, azt mind megkapta bőven, kivált élete utolsó szakában az egész ország tisztelte vette körül, a melybe nem elegendett soha a legcsekélyebb disszonancia sem. Boldog, derűs, nyugalmas élete volt, a milyet csak ritka kedveljeinek enged a sors.

Az ilyen életből, az olyan temperamentumból, mely ilyen életet teremt magának, fogan meg az a derűs hazafíú életfilozófia, a mely mint a napfényes alkonyi levegő, veszi körül Lévy tisztessé alakját. Szólyan életből és temperamentumból fogannak az olyan nyájas, szelid, egyszerű versek, mint az övéi. A hang nagy változatlansága nincs meg bennük, Lévy öreg korában is azon a hangon dalolt, mint fiatalon s azokat a dolgokat mondotta, motívumainak készlete épen csak az öregkor motívumaival gyarapodott az idők folyamán. Költszeteinek értékét nem gazdagsága, nem is mélysége adja, hanem őszintesége, művészi becsületessége és lelkiismeretessége. Mindig önmagát adja, s olyannak, a milyen, ismeri a maga határait, nem lép soha túl rajtuk, a nagyozás és affektálás teljesen idegen tőle. Két verse van, a mely a magyarság közkincsévé lett: a *Mikes*, a mely a magyar történeti hagyomány egyik érzelmileg legfontosabb motívumát sűríti össze, szerencsés ihlettel és híres szüreti verse, a mely a magyar vidéki élet egy kedves és népszerű képét rögzíti meg jól meglátott és pontosan megkomponált jellemző vonásokkal.

Alakjával eltűnt közülünk a magyar irodalom hőskorának utolsó tanúja s úgy érezzük, az ő halálával zárult le teljesen és vált történelmié ez a kor. Csodás öregkori termékenysége (a tavalyi Arany-jubileumkor írta egyikét élete legszebb verseinek, a melyben mondhatni egész addigi költszeteinek színvonalát fölé emelkedett) ép úgy fokozta iránta való tiszteletünket mint az, hogy egy csodálatunkat és kegyeletünket foglalkoztató komak utolsó fiaként maradt köztünk, mint az egyetlen megmaradt, mohosodó, de még mindig friss leveleket hajtó százados fa fiatal erdőben. Úgy érezzük, életünk egy színnel szegényebb lett az ő halálával.

S. A.

UJ CSILLAGOK.

A berlini obszervatóriumban felfedeztek egy elsőrendű fényességű új csillagot az *Aquila* csillag-képben. Az új csillag egyszerre ily nagy fényességben tűnt fel, a mely most már lassú esőkkenében van, habár még nem tudhatjuk, hogy végleg eltűnik-e ismét hosszabb idő múlva, vagy hogy gyöngébb fényvel, esetleg mint változó csillag továbbra is látható marad.

A régi időkben nagy csodálkozással fogadták az ilyen tűneményeket, a melyeket a semmiből való teremődés példáinak tekintettek. A teleszkóp felfedezése óta a tűneményeket veszített rendkívüliségéből, mert hamarosan bebizonyosodott, hogy elég gyakran előfordul, azonban a fizikai magyarázatot csak azután lehetett megszerkeszteni, mikor a színképelemzés segítségével behatóbb vizsgálat tárgyává lehetett tenni a *Nóvák*. Tycho Brahe 1572-ben a Cassiopejában fedezett fel egyet, a mit másfél éven át figyelt meg s könyvet is írt róla, azonban ezek a megfigyelések csak a csillag fényességének és színének változására szorítkozhattak s így semmi alapot sem nyújthattak a fizikai magyarázatra.

Az első *Nova*, a mit színképelemzéssel vizsgáltak meg, az 1866-ban Birmingham által a Korona csillag-képben felfedezett új csillag volt. Utána az Andromeda-ködben megjelent *Nova* aztán a *Nova Aurigae* (1892.), a *Nova Persei* (1901.) s a *Nova Geminorum* (1903) adtak alkalmat gondosabb színképmegvizsgálásra, a mely vizsgálatoknak az eredménye nagyjában mindent elárul az új csillagok fizikai szerkezetéről.

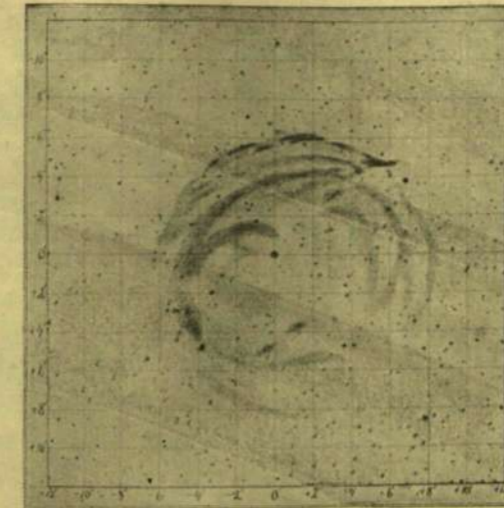
Az új-csillagok színképe a fényességük teljének idején folytonos színkép, néhány elemnek széles, elmosódott, csak kevésé elütő elnevelési vonalaival, legnagyobb mértékben a hidrogénnel. A fokozatos fényesökkenéssel együtt ezek az elnevelési vonalak határozottabbakká válnak, de egyáltalán emissziós vonalak is jelennek meg különösen a hidrogén, hélium, kalcium és natrium vonalai. Az egyes elemeket jellemző vonalak duplán fordulnak tehát elő, előbb a sötét, abszorpciós vonal, közvetlen mellette a fényes, emissziós vonal, a színkép lila vége felé eltolódva.

A csillag fényének további esőkkenésével először is az alapot képező folytonos színkép kezd eltűnni a lila végétől kezdődően s a mi ezek után megmarad, az csaknem ugyanolyan, mint a ködfoltok színképe, azzal a különbséggel, hogy a vonalak szélesebbek.

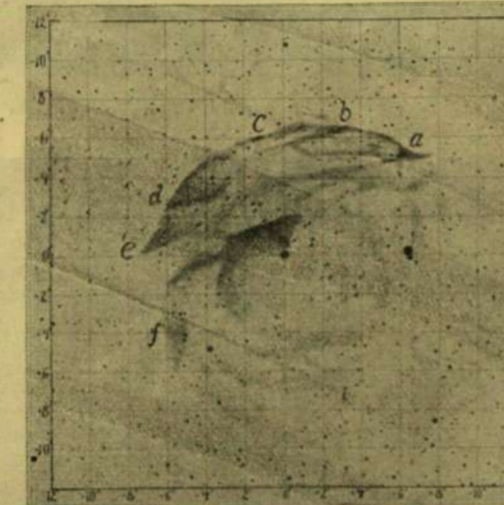
Mikor még ezeket a színkép-adatokat nem állapították meg, a hatvanas években Zöllner azt hitte, hogy az új-csillagok már kihűlőben levő és így elsötétedett csillagoknak újból való felvillanásai. A kihűlésnek természetesen a felszínen kell kezdődnie s így az izzó csillag felszínén szilárd kéreg képződik, a minek előálltával a csillag sötét, tehát láthatatlan lesz. Zöllner szerint ennek a kéregnek kell valamilyen belső vagy külső hatás miatt megpedeznie, hogy a belső izzó anyag újból elöntse az égitest felszínét, a mely ezáltal ismét ragyogó fényességre tesz szert. A kiömlött izzó anyag azonban hamar hűlni kezd, a csillag fényessége tehát esőkken, míg vagy végleg eltűnik, a mikor folytatódik a csillag teljes kihűlése, vagy pedig megállapodik a fényessége, mikor az égitest egy régebbi, állandóbb állapotha jut vissza.

A *Nova Aurigae* alkalmával Vogel egy más hipotézissel próbálkozott meg, azt tételezve fel, hogy két sötét csillag ütközött össze a *Nova* megjelenésekor. Két nagy égitest ütközésekor oly hatalmas hőmennyiségnek kell fejlődnie, hogy az bizonyára nemcsak megolvastja, hanem részben gőzzé is változtatja az ütköző égitestek anyagát. Eltekintve attól, hogy mennyire valószínűtlen két csillag összeütközése, ez a hipotézis, ha minden egyebet meg is magyaráz, azon hiszül meg, hogy az új csillagok fényes rendszerint nagyon rövid idő alatt, már egy-két hónap múltán rohamosan hanyatlak, a mi semmi esetre sem történhetne meg, ha az összeütközés folytán megolvadó hatalmas tömegekről lenne szó. Ebben az esetben a kihűlés nem következhetik be ily rövid idő alatt s az ilyen összeütközésekből keletkező új csillagok bizonyára évszázadokon keresztül változatlan fényességgel ragyognának.

Jelenleg a Seeliger-féle hipotézis adja meg az ismert tűnemények magyarázatát a legkiegí-

Kód a «Nova Persei» körül 1901 szept. 20-án.

Kód a «Nova Persei» körül 1901 nov. 13-án.

több alakban. Seeliger szintén a *Nova Aurigae* megfigyelései alapján állította fel ezt az elméletet, a melyet azóta sok tekintetben kiegészítettek az újabb *Nóvák* megfigyelései. Seeliger szerint az új-csillagok feltűnésekor az egyébként sötét égitest valamilyen hatalmas kiterjedésű por vagy gázalakú felhőbe jut s az ellen álló közegben való mozgása hevíti fel egyrészt őt magát, másrészt azt a közeget is, a melyben mozog. Az egész tűnemény csaknem azonos azzal, mikor egy hulló csillagot látunk megjeleni és izzóvá válni a légkör rétegeiben.

Ha az a felhő, a min a *Nova* keresztülmegy, nem egyenletes sűrűségű, akkor a fényessége nemcsak úgy ingadozhat, mint a *Nova Persei*-nél, hanem az is megtörténhetik, hogy még egyszer hirtelen felragyog, mint a *Nova Aurigae*. A színkép tűneményeit ez a hipotézis minden tekintetben megmagyarázza. A háttérben levő folytonos színképez izzásba jövő égitest fényéből ered, mert folytonos színképet fehéren izzó szilárd testen adnak. Az elnevelési vonalak a felhőben levő gázokat jelzik, a melyek az izzó test fényéből elnyelik azokat a sugárakat, miket maguk bozátanak ki izzó állapotukban. A fekete vonalak tehát azt árulják el, hogy milyen közegben mozog a csillag. A közegellenállás nagyobbodásával nemcsak maga a csillag kerül izzásba, hanem felmelegíti, izzásba hozza azt az anyagot is, a melyben mozog s ekkor megjelennek a színképben az emissziós vonalak is. A fényes és a fekete vonalak eltolódását azelőtt valamilyen mozgással igyekeztek megmagyarázni, azonban az eredmény az volt, hogy elképzelhetetlen nagy sebességeket kellett feltételezni. A Seeliger-elmélet kapcsán kiderült, hogy az eltolódásnak nem mozgásban kell keresni a magyarázatát és Wilsingnek s Ebertnek sikerült laboratóriumban mesterségesen előállítani az új-csillagokéhoz hasonló dupla színképet, anómális diszperzió előidézésének segítségével.

Seeliger elméletét nagy mértékben erősíti meg a *Nova Persei* körül felfedezett kód, a mely spirális alakú, hatalmas kiterjedésű és gyorsan változó külsejű ködfolt volt.

Megmagyarázatlan marad azonban az a sajátosság, hogy a *Nova* és a tipikus színképeinek fokozatos elhalványodása után olyan szakított, vonalas színkép marad vissza, a mely csaknem

azonos a ködfoltok színképeivel. A problémának ezt a pontját azonban egyelőre nem is lehet részletesebben megvizsgálni és pedig azért, mert a ködfoltok színképét és szerkezetét ma még alig-alig ismerjük.

KRISZTUS RÓZSÁI.

Legenda.

Hogy harmadéjjel Máriát a kiu,
A faradság álomba ringatá,
Szemére csodálatomás derült:

Ott függött Krisztus a feszületen,
Vasszeg hatolt át lábán, tenyerén,
Csapzott furtján a töviskoszorú.
S a szeg nyomán, a tövisék alatt
Cseppek drága vére cseppei,
Mindannyi hangos, felbúgó panasz:
Boldogtalan az emberk neme!

Egyszer csak megváltozik a kép —
A szeg nyomán, a tövisék alatt
A véresepekből száz bimbó feselt,
Piros rózsák tündöklő bimbaja.
S a vér vidáman öntözven a szarát,
Mint buzgó csermely úe habjai,
Mindannyiból pompázó rózsá lón,
A hajnal édes színet tükröz.

De lán: tovább nő a kis rózsakert,
Minden virág töltőre száporul,
Majd mind a tón több s több szál illatoz.
Már eltakarják a zord Golgotát —
Válván belőle új paradísom! —
Már Jeruzsálem tündérszében áll
S még mind dagad a bimbóir folyam,
S tovább omol a búvós rózsalánc
A városok hideg utcáira,
Végig lerongyolt falvak téréjén.

Most átszőkell a zúgó nagyvízen,
Ezer sugárzó szírványyhídon
Eléri gögös Rómát, Athénét.
Északnyugatra nyúl a búzke ár,
Érdőt, vadont, hegyet, mezőt betölt,
Királyi lakra lágyan ráterül,
Rablóbarlangot átölél puhán,
Várat, viskót elönt hullámi val.

S a sápadt föld új fénybe öltözik.
Mint sűrű párn nap lehelletén
Eloszad az ég sebek,
Miket az ember ejtett emberen,
S helyökbe nyílnak játszi örömkök.
A gyászok, szenvedések poklain
Kigyúlnak údv lobogó lángjai.

Munkás vasává lett a czedá kard
S nem hajt vérrózsát a testver szivéből,
De kedv-rózsákat fest az arczokon.

Nincs többé árva, özvegy, elhagyott,
Nincs hős, hatalmas, gazdag, magabitt,
Nincs koldus, gyáva, szolga, üldözött —
Mindenkét elborít és öszszefűz
A rózsatenger, melynek gyökere,
A szeg nyomán, a tövisék alatt,
Krisztus megváltó véren sorakedett.

Mire felébredt, Mária nyugodt.
Szemének gyöngyre többé nem pereg.
Boldog vigasz csillan homlokán,
S imára kulesolódik két keze
Az ég urához, ki őt kiszemelte,
Hogy méhiből szülessen magvető,
Rózsát özlő az egész világra!

Lenkei Henrik.

MENNEK A VÉNEK.

Csöndes a nóta, mennek a vének.
(Hol van az első mámoros ének?)
Nézem az ősz fejek únt vonását.
(Haj, de szilaj szemű volt a másík.)

Lombja ha elhullt, vesszen az ág,
Menjetek áldott ősz katonák.
Tengere hullt el a vének, könnynek,
Vén szívetek se veszíthet többet.

Megy, fut a zordon, szürke vonat,
Hordja a kincset, hoz romokat.
Zárd be az ajkadat, mért is jajdul,
Rones marad úgy is az ősi fajbul.

Boda József.

A KÁSAHEGYEN TÚL.

Elbeszélés. — Irta Balla Ignác.

A birodalma olyan volt, mint valami színpadi mesország: kicsi, na pényben ragyogó és boldog. Még a magas, hóborította határhegyei is csak kásahegyek voltak, a melyeken át csupán azok juthattak be a mesországba, a kik előbb átették magukat a rengeteg kásán. Ezek a hegyek nemcsak a határait jelezték a boldog kis országnak, hanem szimbólumai is voltak az ifjú király birodalmának: ingyen adtak eleséget mindenkinek és ebben a kis országban — nem hiába volt mesország — nemcsak hogy az élelmiszer-drágaságot, de még a pénz értékét sem őrsmerték.

A kása nem valami arisztokratikus eledel és az elfinomult úri gyomrok be se tudják venni. Már pedig az ifjú király birodalmába csak az juthatott be a szomszédos nagy államokból, a ki előbb átette magát a saját kásahegyén és hozzászoktatta gyomrát az örökös kásavészhez. Talán ezért nem csábította az idegen kalandókat ez az egyszerű, puritán kis ország: a kötelező kásavész elriasztotta a legelszántabb iparlovagokat is. Évszázadokon át nem akadt senki, a ki megostromolta volna a nagy, fehér kásahegyeket és így az ifjú király országa szűz maradt a nagyhangú reformoktól, a mi egyértelmű volt azzal, hogy — boldog maradt a maga egyszerűségében. A nagy világ nem tudott semmit arról, hogy mi van a hegyeken túl.

A király igazi uralkodó volt itt, a kinek tetteit nem a parlament kormányozza, lépéseit nem a czeremóniamester irányítja. Az ő akaratát nem is akarat, de mindjárt szentesített törvényszámba ment, a mit annál könnyebb volt betartani, mert ő maga, saját felkent személyében ügyelt arra, hogy engedelmességednek neki. Kancellárja — a rókaarzu — csak azért látatlankodott mindig körülötte, hogy mint tapasztalt öreg úr, tanácsaival szolgáljon az ifjú és még tapasztalatlan uralkodónak, de egyáltalán nem vetette föl a kabinetkérdést, ha az ifjú király történetesen fittyet hányt a tanácsokra. Ő megtette a kötelességét, — másval nem törődött. Az ifjú király viszont azután tehetett, a mit akart.

A mikor az ifjú király betöltötte huszonegyedik életévét, a rókaarzu kancellár mély meghajlással így szólt:

— Felség, itt az ideje, hogy komolyan vedd hivatásodat és most már a jövőre is gondold!

— Az ifjú király komoly arccal felelt: — A jövő épen olyan, mint a múlt: rejtély marad örökre mind a kettő. Ki tudja pontosan, hogy mi történt tényleg a múltban és ki tudja, hogy mi fog történni a jövőben? Vagy te talán a jövőbe látsz?

A rókaarzu vén kancellár lefedt ajkán különös mosoly játszadozott.

— Nem, azzal én sem dicsekedhetek. De vannak óvintézkedések. Minden nép katasztrófája a háború. És a háború elkerülésére kipróbált receptünk van ebben az országban.

Elgondolkozott az ifjú király. A háború véres borzalma láta maga előtt: felperzselt falvakat, üszkös romokat, az út mentén átszúrt szívű, sáros, rongyos, fejetlen katonákat. És komolyan kérdezte:

— És mi az a titkos recept, a mivel a háborút el lehet kerülni?

A vén kancellár ravaszdi arca még mindig mosolygott, úgy válaszolt:

— Szeresd a népet!

Az ifjú király más feleletet várt. Valami nagy államtitkot, a mit csak most árulnak el neki, a mikor huszonegy esztendő lett. Valami titkos paktumot a szomszédos országokkal. És e helyett a kancellár, nagy titokzatosan útszéli frázist sítg a fülebe.

Hamogosan hátat fordított a kancellárnak:

— Eh! Már te is csak elesépet banalitásokat tudsz mondani, mint egy vén kisasszony... Aztán megint a kancellár felé fordult, a szeme közé nézett és úgy kérdezte: — Hát én talán nem szeretem a népet a te tanácsod nélkül is? Ezt a nagy titkot tartogattad számomra, a születésnapomra, a mikor hivatalosan is a férfikorba léptem? Öreg, öreg, azt hiszem, itt az ideje, hogy penzióba menj!

A kancellár arca nem merevedett meg, főlényesen mosolygott most is:

GYOMLÁLÁS A VIRÁGOK KÖZT.

KARTUSZOK ÁPOLÁSA.

BUDAPEST FŐVÁROS NŐI KERTÉSZETI ISKOLÁJÁBÓL.

— Felség, te még fiatal vagy, nem érted a szavak teljes értelmét. A mit a szavak mondanak, az még nem minden: a mi a szavak mögött van, azt is meg kell érteni, mert az gyakran más jelent, mint a mit a megszokott szavakkal kimondunk. Én azt mondtam: szeresd a népet! A népet, a mely jó. A népet, a mely gyöngye. És a népben is a — gyöngébb nemet. A nép jó, a nép sohasem akar háborút. És hogy te se akarhass, annak csak úgy veheted elejét, ha országodban mindenkit csak egyformán szólíthatsz, a legszebb, a királyhoz legméltóbb szóval, így: — Fiam. — Ezért nemcsak a nép, a jelen, de az utókor is hálás lesz neked és... közben magad is örömd leled benne. Megértettél, felség?

A felség pedig megértette kancellárját, a ki — belátta — okos, előrelátó államférfi. Ettől kezdve, hogy hivatalosan is belépett a férfikorba, napjai, de még éjszakai javarészt is a nép között töltötte. De a nép tágas és sokat jelentő fogalmában is bőles disztingenziót tett — kancellárja tanácsa szerint — és főként a gyöngébb nemet szerette.

— A gyöngye szorul leginkább a szeretetre! — buzdította a kancellár.

És ő, a ki nemcsak nemes szívű, de ifjú király is volt, megkönyörült a gyöngéken. Főlkereste őket, a mikor marokszedés után a széna aljában megpihentek és bekopogtatott hozzájuk téli esteiken, takaros, fehérre meszelt házikókban is. Komolyan vette hivatását, hogy a jó királynak szeretnie kell a népet. Ezekre az útjaira — természetesen — nem vitte el aranykoronáját, de elvitte fatalságát, daliás szépségét és országának minden szép lánya, asszonya

minden este boldog bizonytalanságban várta, hogy talán megint ő hozzá látogat el az ifjú király.

A vén rókaarzu kancellár meglegedetten bólgatott, a mikor látta, hogy uralkodója ennyire megszívelte az ő szerény tanácsát. És talán ezért volt mindig olyan jókedvű — ezt egyébként a história fogja eldönteni, Clit pedig nem szabad apodiktikus kijelentésekkel befolyásolni — hogy egyre-másra osztogatta a kitüntetésekét az ifjú király e fajta útjai után. A dologban csak az volt különös, hogy a kancellár mindig csak másnap állított be oda, a hol a király járt. De viszont az ordókat mindig a férfiak mellére akasztotta. Azért volt kancellár és okos ember, hogy mindig találjon valami czímet az ordódásra.

Az ifjú király egyre jobban és jobban belátta, hogy vén kancellárjának mindenben igaza volt. Szerette a népet, a nép is szerette őt és közben... önmagának is öröme telt hivatásában. A mint pedig az évek múltak, lassankint mindenkit már csak úgy szólított:

— Fiam!

Ezt azonban természetesen, csak akkor engedte meg már magának, a mikor megjelenésében tényleg volt valami apai tekintélyesség is. Igaz ugyan, hogy ekkor már nem volt többé olyan daliás, de viszont annál őszintébben szerette a népet.

Az évek múltak... És egyszer csak meghalt a vén kancellár is. Mert hiába, a mesországban is meghalnak az emberek, még ha kancellárok voltak is. A király — ekkor már ő se volt ifjú király, mert még a mesország királyai is megöregednek idővel — őszintén

ÉVELŐ NÖVÉNYEK KAPÁLÁSA.

YORKSHIRI KOCSA KIS MALACZAIVAL.

BUDAPEST FŐVÁROS NŐI KERTÉSZETI ISKOLÁJÁBÓL.

megsíratta bölcs tanácsadóját és... más kancellár után nézett. Hiába, erre szükségük van a királyoknak. Bármilyen kicsi is egy ország és bármilyen tetterős is a király, kancellár nélkül elakad a kormány szekere. A királyságnak is vannak kellemetlen oldalai, ki intézné el azokat, ha nem a kancellár! A király, még a csöppnyi mesországban, a kásahegy mögött sem ér rá, hogy minden csipp-csupp-dologgal önmaga foglalkozzon.

De az új kancellárral már nem volt olyan szerencséje a királynak, mint a régivel. Ez ősmerte azt a titkos ösvényt, a mely a kásahegyen át kivezetett a nagyvilágba, járt is odaát a szomszédos országokban és úgynevezett finanszírozni volt. Új, pénzügyi alapokra akarta fektetni az országot.

— Méhetetlen kínos hever itt paragon, — deklamálta hivatalba lépése után a királynak. A kásahegyek termékeinek piacot kell nyitni: meg kell teremtenünk a kásaeportot. A kása, ha nem előkelő eledel is, de fölöttébb tápláló. A szomszédos országokban millió és millió ember nyomorog, éhezik, mert még kása se jut nekik. Ha pár méterrel alacsonyabban lesznék a kásahegyeink ormai, azért a mi országunk mégis csak a miénk marad, viszont rengeteg pénzzel jutunk. A kásahegyeket értékesíteni fogjuk.

A király soha sem törődött ilyen rideg, anyagi ügyekkel. Talán nem is értett hozzá. Ráhagyta: csináljon, a mit akar és a mit tud.

De az új kancellár többet akart, mint a mennyit tudott: a kásaeportot csak akarta, de nem tudta megteremteni. A szomszédos országok — csupa előkelő, finom ország — nem

akarták beereszteni a kását. Financzokat állítottak a határra, aztán — a mikor az új kancellár egyre jobban kardoskodott — katonákat, ágyúkat, gépfegyvereket.

— Ezt mi sem nézhetjük tétlenül, — pattogott az új kancellár, a mikor jelentést tett a királynak a helyzetről. — Ha ők katonákkal tömnek meg a határt, mi is azt tesszük. És ha nem engednek, hát legyen háború! Ők akarják, hát legyen!

A mesország királyja ekkor már nem volt ifjú, de viszont bölcs volt.

Szemét az új kancellárra emelte és csak annyit mondott:

— Háború!

— Igen, háború, — pattogott tovább az új kancellár. — Az ország létérdeke, de meg a presztízse is azt kívánja. Nem tűrhetjük, hogy megfojtsanak a saját kásánkban!

A király fölláll trónusáról. Odament az ablakhoz, kitérte az ablak mindkét szárnyát és lemutatott a palota előtti nagy térre, a melyen asszonyok, lányok, gyerekek, férfiak sükéreztek gondatlanul a napsütésben.

— Nézz le, — mondta komolyan — ezek mind az én gyermekeim, a kik fölött atyai szeretettel őrködöm. Ők semmit sem tudnak arról, a mit te akatsz. És te semmit sem tudsz arról a mit én tudok.

Elhallgatott. Lehunyta a szemét — és maga elé idézte a háború véres borzalma: a felperzselt falvakat, üszkös romokat, az út mentén átszúrt szívű, sáros, rongyos, fejetlen katonákat, a kik mind az ő gyermekei, az ő fiai, véréből vérei, lelkéből lelkei... És most vágóhídra küldje a saját fiait? Nem! Soha!

— De a kásaeport... az új jövedelmek... — hebegte most az új kancellár.

A király ismét ránézett. Mintha idegen világból tévedt volna rá a tekintete.

— Eddig is megváltunk nélküle, ezután is megleszünk, — felelte a király és eszébe jutott régi, vén kancellárja, a ki bölcs volt és — előrelátó.

... A mesország történelmei pedig fel fogják jegyezni, hogy a kásahegyek mögött ekkor történt meg először, hogy a király kiadta egy kancellár útját, a mi pedig ott örökös hivatali jelentett.

Az új kancellár megbukott. És a háború elmaradt.

De persze, ez csak a mesországban történhetett meg. És ott is csak úgy, hogy az első kancellár — Isten nyugosztalja — bölcs és előrelátó tanácsokkal látta el a királyt, a ki megszívelte a tanácsokat, melyekben — ő boldog ifjúság! — örömet is lelte.

A NŐ MINT KERTÉSZ.

A háború kitörése előtt egy-két évvel indult meg nálunk a mozgalom, a mely a kertészeti pályát a nők számára is meg akarta nyitni s őket kiképezni a kertgazdaság minden ágában. A gyakorlati emberek azonban állást foglaltak ellene és bizony elég kiméretlenül támadták a női kertészeti képzés harcosait. Angliában ekkor már a női kertészek tetemes tért hódítottak és ma már számosan vannak közöttük, a kik önállóan magukat, tekintélyes vagyonra tettek szert. Kitérő, a modern kornak megfelelő szakiskolájuk: Swanley Horticultural College Swanleyben nem messze Londontól, a kertészet minden ágában alaposan kiképezi a nőket és egyúttal a végzett növendékeket megfelelő állásokba is juttatja. Anglia elsőrendű női kertészeti intézetei után Németországban, különösen a Rajna vidékén találtunk több kitűnően berendezett női kertésziskolát.

A háború előtti években számos magyar nő tanulta ezekben a német iskolákban a kertészkedést, miután itthon nem volt alkalmuk megfelelő iskolák látogatására. Német mintára állítottak föl Bécsben is női kertésziskolát, a mely két éves tanfolyamokban képesíti a nőket a kertészpályára. Innen már csak egy ugrás volt Magyarországra. Kassán magánvállalkozásban nyílt egy női gazdasági intézet, majd pedig a főváros nyitott a zuglói polgári leányiskolával kapcsolatosan egy gazdasági és háztartási három éves tanfolyamot, a melyből egy női kertésziskola vált ki. A zuglói gazdasági tanfolyam felőleli a majorsági gazdálkodás és kertészkedésnek, a családi és intézeti háztartás egész körét. A tanfolyam mindvégig a kereseti foglalkozás összes szükségleteit tekintve s a technikai műveleteknek, mint az üzleti eljárásoknak teljes elméleti és gyakorlati ismereteket nyújtja. Tudományos alapismereteket ad, tervszerű gyakorlati munkában képezi ki növendékeit és kenyérkereső életvitásokat biztosít növendékeinek. Végzett növendékei a belterjes majorsági üzemekben, a zöldség és virágkertészetben, konzervkészítő vállalatban, kereskedelmi kertészetben, virágkereskedésben mint munka vezetőik vagy önálló vállalkozók szerepelhetnek; élelmiszer-kereskedésekben, nagy háztartásokban, iskolai és kórházi internátusokban, szállodákban, szanatóriumokban, kaszinókban vezető tisztviselőkként tevékenykedhetnek.

A tanfolyamnak a kertészet gyakorlati részére a székesfővárosi 20 holdnyi iskolai növénykertje van, míg a zöldségtermesztés és a majorsági gyakorlatokat a székesfővárosi önálló gazdasági iskola 22 holdas gyakorlótelepén végzik. Egy-egy évfolyam szeptembertől június 20-ig tart. Az intézet igazgatója Zsigány Zoltán. Magánvállalkozásban is több olyan intézet keletkezett, vagy van létesülőben, a melyek a női kertészetben és a gazdaságban képezik ki. Budapestén a maglódi úton özv. Báthory Nándorné létesített egy kertgazdasági szabad iskolát. Előreláthatólag rövid idő alatt nálunk is meghonosodik a kertészet mint női életpálya, a miben része van annak is, hogy a háború nagy hiányt támasztott férfi munkaerőben.

JÓZSEF FERENCZ FŐHERCEG SZÁZADOS A PIAVEI HARCZOKBAN.

EGYIK TÁBORI KÓRHÁZUNK, MELYET AZ OLASZOK GRÁNÁTOKKAL LŐTTEK.

MEGÁTKOZOTT SZERELEM.

Francia regény a *Szerelm az én bánóm* szerzőjétől.

(Folytatás.)

Magda kezdetben azt hitte, hogy holmi előítéletekkel megtömött, suta emberrel van dolga, de egy este, midőn Montmaurnál ebédelt és az hirtelen támadt rosszlléte miatt kénytelen volt Magdát fiával az asztalnál magára hagyni, rájött, hogy Fülöp egészen más ember, mint a milyennek anyja előtt mutatkozni szokott. Jókora meglepődéssel hallgatta a fiatal embert, a ki irodalomról, művészetéről, politikáról szellemesen társalgott vele. Midőn másnap elmondta ezt a tapasztalatát barátainak, ezek évődni kezdtek vele.

— Kedves hercegnőm! alighanem elaludt a vele való társalgás közben és aztán csak álmodta az egészet, — jegyezte meg Tanis.

— Vigyázzon, kedves Magda, — szólott Fugeret doktor, — nehogy holmi káca keljen ki ebből a főnix-tojásból!

— Nem akarok efféle kegyetlen megjegyzéseket tenni, csak azt nem értem, hogy miképen merészkedett Fülöp anyja beleegyezése nélkül akármiféle megjegyzést is megkocskoztatni? — kérdezte Gouverneur.

— Kedves barátaim, mindnyájan tévednek s hogy bemutassam önöknek az ismeretlen Fülöpöt, a kit csak anyja hipnózisától kell megszabadítani, legközelebb meg fogom hívní ebédre, még pedig anyja nélkül, hátha megsegíti az ég és engedélyt kap tőle a megjelenésre.

Igy is történt és Magda nem vallott szegyént Fülöppel. Akármilyen gyanakvó bírállattal környékezték is ezt Magda vendégei, becsülettel megállotta a helyét, sőt benyomásainak friss gazdagságával, ötletes beszédével és fiatalos lendületével meg is hódította ezeket a vén kételkedőket. Eltávoztása után őszintén beállták tévedésüket, csak még a doktor évődött kissé, hogy alighanem azért fedezte fel Magda ezt a fiút, mert mindkettőjük szívében egymáshoz hasonló rejtekhelyek vannak.

Mindaz még a múlt ősszel történt. Télen, Párisban, Magda csak ritkán látta Fülöpöt és

majdnem mindig csak anyja társaságában, a hol ez kerülni látszott őt. Egy ideig azt hitte, hogy a fiatalember a múlt őszi vacsora alkalmával megütöztetett talán valamelyik beszélgetésén és ezért egyedül nem is hitta többé magához.

Most, midőn belépett a szalonjukba, egy festő-állványtól szemébe, melyen egy megkezdett tanulmányt látott. Szemügre vette és megcsodálta erőteljes színezését, a melyet gyakorlatlan elrajzolások zavartak. Egyszerre ajtónyílás zaja hallatszott, Magda felrezzent, mert Fülöpöt látta belépni.

— Jónapot, asszonyom — szólott — bocsássa meg, hogy megvárokattattam, de azt hittem, hogy édesanyám otthon van, pedig most hallom hogy kiment a házból.

— Jónapot, Fülöp! Tudja-e, hogy milyen udvarias dolgokat beszél? tehát, ha édesanyja idehaza lett volna, akkor felém sem néz?

Fülöp nem felelt, hanem szólanul csókolt meg a feléje tartott kezét és meglepetten kiáltott fel:

— Istenem! ön ezt a mázólást nézi, mennyire szegényem, hogy ezt a rémséges dolgot meglátta, hiszen ön igazi művészethez van szokva; gyorsan fordítsa félre szemét, asszonyom.

— Pedig nem is olyan rossz, mint a hogy el akarja hitetni! Itt a sarokban milyen átlátszó mélységű ez a víz... a fény játéka is egészen jók a lombok között... igaz, hogy az ég egy kissé kemény, de viszont ezek a vízirózsák pompás színnel világítanak... Nagyon jó dolog, biztosíthatom, nagyon jó...

Közben Magda leült a festőállvány előtt álló forgószékre, két kezét rátámasztotta na pernyőjének gombjára s rájuk nyugtatta állat. Figyelmesen vizsgálta a vázlatot és valóban azt gondolta, a mit mondott.

Fülöp, hogy szinte ugyanabból a magasságból nézhesse a képet, mint Magda, feltérdelt egy karosszékre ereszkedett és figyelemmel hallgatta bírállóját, a ki beszéd közben feléje fordította a fejét. Pillantásuk egyszerre egymásba kapcsolódott és ekkor a fiatalasszony érezte, hogy zavarba kezd jönni. Felkelt:

— Mutassa meg ezt a képet Biroynak, az ő felvilágosítása és tanácsai bizonyára többet

érnek, mint az enyémekek és egy pár fogást is elsajátíthatna tőle.

— Nagyra tartja Biroy tehetségét, asszonyom? — kérdezte Fülöp, miközben ő is felkelt.

— Hogyne, nagyra tartom!

— Pedig egykissé hányavetiek a képei és talán több rajtuk a fogás, mint kellene.

Magda kissé megrándította a fejét, szemmel láthatólag nem tetszett neki, hogy valamelyik barátjának tehetségét lekicsinylik. Fülöp észre is vette ezt:

— Persze, igaz, Biroy barátja önnek, bocsásson meg, asszonyom!

Nyílt az ajtó és Montmaurné lépett be rajta. Kutató szemmel vizsgálta a beszélgetők arcát, miközben a száraz kedveskedések egész áradata folyt az ajkáról. Magda figyelmét nem kerülte ki a rosszul elrejtett aggodalom, míg Fülöp azonnal szokott komor és hideg ábrázatát öltötte magára, úgy, hogy Magda az inént mondott szavai mögöl semmiféle magyarázatot sem tudott kiolvasni.

A társalgás ezután a szomszédokra és a ház különböző átalakításaira terelődött.

— Igen, kedvesem, fiam addig zaklatott, míg elhatároztam, hogy a kert mélyén, a folyó partján egy műtermet építtetek neki. Ezért látja itt ezt a kő és téglahalmot. Szalonomat tehát visszaka pom, a mit nem is bánok, mert nem szívlelhetem a fűsziszagot... Ah, ön nem is tudja, hogy mit jelent az, ha az embernek ekkora fia van. Hiszen már majdnem a ház ura, mert huszonhét éves! Ugy-e kedvesem, ön egypár évvel öregebb, mint ő?

— Egy párral? bizony — szólott nevetve Magda, a jövő héten leszek harminczkésztendős és ezért jövő csütörtökön nagyon örülnék asszonyom, ha e szomorú évforduló megtűnéplésére eljönne hozzám ebédre.

— Nagyon szívesen eljövünk. Hogy múltik az idő! Valóban Fülöp tizenöt éves volt, midőn ezt a birtokot vettük és ön akkor már huszonhetedik évét járta. Istenem, szegény Magda! gyermekek, mily szomorú és elhagyott volt még akkor. Még az a szerencse, hogy valamiképen mégis csak el tudta rendezni életét.

— Okulnom kellett szerencsétlenségemen,

a mint ön mondja, elrendeztem az életemet, sőt a legjobban, a hogy lehetett. De nem tudnám azt mondani, hogy boldog is volnék.

Mivel azonban Magda nem szerette az efféle burkolt faggatásokat, felkelt és búcsúzni kezdett, a midőn Fülöp eképen ajánlkozott:

— Van talán valami dolga a városban, asszonyom? mert ha nincs, végig mehetnénk a kerten és én csónakon átvinném kertjébe?

— Nem bánom, legalább nem kell a poros úton mennem.

Kezét fogott Montmaurnéval és kilépett Fülöppel a kertbe.

Magdának az inént a fájdalmas czélzások hallatára egy kissé elszorult a szíve, úgy, hogy hallgatagon ment kísérője oldalán és nem sokat törődött vele. Ez az asszony, a ki kilencz év óta ismerte és állandóan vizsga szemekkel leselkedett át kertjükbe, nem mulasztotta el az alkalmat, hogy ne éreztesse vele gyanúját, mert nem is egy, hanem számos szerelmi viszonyal gyanúsította. De hát minek érintkezett vele Montmaurné, ha ekként lebecsémelte? Fülöp is bizonyára abban a hitben élt, hogy Fugeretnek, Tanisnak és a többinek is kedvese.

— Oh, pfuj! — suttogta maga elé, önkéntelenül undorodva.

— Mi baja van, asszonyom?

— Semmi, bocsássa meg, csak egy békát láttam a fűben és én borzadok a békáktól.

— Pedig szükségesek a természetben, de én sem szeretem látni őket.

Leérték a folyóhoz, a hol Fülöp leoldozta a karsú mahagóni lélekvesztőt, melyet rézláncz kötött egy oszlophoz. Beléje szállt és a mohos parthoz terelte és kezét nyújtotta Magdának a ki könnyű lépéssel szállt be a csónakba és leült. Tekintetük ismét találkozott, mintha egymás gondolatait akarták volna kikutatni.

Miközben Fülöp evezett, kabátja szövete alatt látni lehetett hatalmas izmainak játékát. Mindketten szomorúak voltak, eszük még mindig Montmaurné kegyetlenül keneteljes mondasáin járt. Az evezők itemes mozgással merültek el a vízbe, felhasították nyugodt színt, elmerültek a rajta ejtett sebben, majd ismét hirtelen felszínre buktak szípkázó gyöngyöket hullatva magukról.

Magda elgondolkozva nézte ezt a váltakozást, majd csendesen ezt suttogta maga elé:

— Mintha csak könnyek hullanának.

És a nélkül, hogy észre vette volna, hogy ösztönszerűen ugyanazt az egy dolgot forgatják eszükben, nem lepődött meg, a midőn Fülöp eképen válaszolt:

— Néha semmiségek is el tudják keseríteni az embert...

Eközben elérkeztek a folyónak egy hajlásához, mely de Presles kisasszony birtokán egy nyugodt vízfűtővá szélesedik ki. Elsiklottak egy fatörzsekből összerótt híd alatt, a melyről egy lelógó és virágzó repkény-ág akaszkozott rá Magda nyitott na pernyőjére. A fiatal asszony aztán fölkel, hogy partra szálljon, becsukta na p-

«ENGEDJÉTEK HOZZÁM A KISDEDEKET».

ernyőjét, a melyről a virágok a csónakba, Fülöp lábai elé estek. Magda könnyedén a partra ugrott és szórakozottan intett fejével búcsút Fülöpnek, majd lehajtott fővel nézett utána, a mint a csónak a parttól távolodott.

Este azután, a nélkül, hogy az előzményekből bármit elárult volna is, Magda megkérdezte a doktortól:

— Miképen lehetséges az, hogy nem tudunk uralkodni magunkon, ha egy nálunk mindenképen alsóbbrendű lélek alattomos módon megsért, a mikor tisztában vagyunk vele, hogy meg nem érthet és semminémű joga sincs, hogy felettünk ítélkezék?

Erre a derék Fugeret magyarázatképen összehordott hetet-havat, de Magda csak unatkozva hallgatta filozofálását a XV. Lajos korabeli szalonban, miközben Rose néni nyugodtan kötögette a harisnyákat szegényei számára, Fülöp meg szobájában egyedül, gondosan rejtette el a Magda napernyőjéről lehullott virágokat.

II.

Másnap már majdnem az összes meghívottak megérkeztek, Gouverneur kivételével, a ki csak a következő napon ígerte jövetelét, mert elkötelezte magát egy ki nem kerülhető vacsorára. Gouverneur levele és többi barátjának megérkezése rövid idő alatt eloszlatta Magda rossz kedvét. Biroy és Tanis együtt érkeztek a vasútól. Dananséval. Ez volt az egyetlen asszony, a ki jóbarátságban tudott élni Mirbelével. Marie-

AZ ÚRVACSORÁN.

A «KRISZTUS» CZIMŰ PASSIOJÁTÉK A «VÁROSI SZÍNHÁZ»-BAN.

Anne Danans nem volt boldog. Férje, a mikor elvette, azt hitte, hogy benne azt a rafinált nagyvilági nőt találta meg, a kire régóta vágyódott. De mihamarabb megcsalódott, mert feleségének egyszerű és becsületes természete nem tudta az ő fáradt idegzetét állandóan izgalomban tartani, mire félreértések és ellenségeskedések kora következett, mely alatt az asszony félve rejtette el férje elől gyakori könnyeit. Danans igazságtalan volt hozzá, mert természetének szűzies tisztaságát csak kispolgári korlátoztságnak tartotta. Danansé gyakran hetekig időztek Magdánál. Danans szívesen tartózkodott itt, mert jóbarátaival, Tanisval, Biroyval, Gouverneurrel és Fugerrel találkozhatott, élvezhette a bájos tájék nyugal-
mát, a honnét akármelyik reggel be-beszökhethet, ha párisi levegőt volt kedve szívni.

Marie-Anne szobája Magdát mellett feküdt s ha Danans estére is Párisban maradt, vége-hossza nem volt közöttük az éjjeli beszélgetéseknek.

Az érkezés napján mindnyájan derült, hangulatban ebédelték. Rose néni pazar étrendet állított össze, a művészek pedig majdnem mind ingyenek, szeretik a jó ételeket és finom borokat. Tizenegy óra tájban, midőn a férfiak már Fugeret vezetésé alatt nyugodni tétek a kerti lakba, Danansé eképen hízelkedett Magdának:

— Magda, hidd el nekem, nagyszerűen rendezted be életedet!

— Azt hiszed, édesem? Én bizony gyakran kételkedem benne és frigyellek, hogyha megalkuvások árán is, te nekem jobban sikerült.

— Én nem vagyok olyan művészlelek, mint te és nem tudtam volna magam köré gyűjteni ennyi mindenféle érdekes és különös embert és a honnét te érintetlenül kerültél ki, alighanem megpörkölttem volna szárnyaimat. Hűsből és vérből való vagyok és ennek köszönhetem, hogy egy kissé még mindig magamhoz tudom lánczolni férjemet. Azt is szerettem volna, hogy gyermekeink legyenek, hogy ezáltal is jobban magamhoz lánczoljam Pált, hiszen ez különben is élethivatásunk. Te sosem kívánczoltál, hogy gyermekek legyenek?

Magda tréfálkozva felelt neki:

— Nem, soha. Mindig olyan hideg, különös virágnak tartottam magamat, mint az orchideák, a melyeknek nincs illatuk, majdnem esünyák és senki sem meri őket leszakítani!

— Az asszonyok vagy anyák vagy szerelmek; nem lehet tudni, hogy akaratod ellenére is nem leszel valaha egy nagy zenvedély ahjává?

— Mit tudom én? és ki mondhatná ezt meg nekem? Gyere, menjünk ki a terrasza, az éjjel enyhe és szép... azt hiszem, még soha sem láttam az égen ennyi csillagot.

Felmentek az első emeletre és Magda szobáján keresztül kiléptek az erkélyre, mely szélesen nyúlt ki a kert felé. Magda nagyon szeretett itt

AZ ARANY PERGÖTÜZ.

ELPUSZTITJA ELLENSÉGEINKET

JEGYEZZÜNK A VIII. MAGYAR HADIKÖLCSÖNRE.

tartózkodni, órák hosszat elüldögélt a kákból font székeken, az óriási napnyóttól védett asztal mellett, különösen este felé, midőn a napnyugtában gyönyörködött.

— És a sok férfi között, a ki körülött, egy sem tudta elcsavarni a fejedet?

— Egy volt közöttük, a ki nagyon tetszett nekem. De nagyon sokat irkáltunk egymásnak és agyonmagyaráztuk érzelmeinket. Egy szép estén aztán egymásra mosolyogtunk, mert rájöttünk, hogy csak szerelmi bűvészkedéseket

folytatunk, a melyek mögött nem rejlik igazi szerelem. Addig törekedtünk egymást véglegesen kiismerni és addig vizsgáltuk egymás szívének rejtekeit, míg egyszerre csak elszállt a szerelem, a melynek uralkodnia kellett volna rajtunk.

— Szegény Magda! szegény Tanis!
— Sajnálsz és azt hiszed, hogy jogunk lett volna egymást szeretni?

— Bizonyára!

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Julius 4. A nyugati harctéren a francziák az Aisnetől északra heves támadást indítottak, Moulin Sous Tuventtől keletre az ellenséget a németek ellenlökéssel verték ki első vonalaikból, egyebütt pedig a támadások már drófkadályaik előtt összeomlottak. Chateau-Thierrytől nyugatra meghusultak az ellenség megújított előretörései. A Maas keleti partján visszautastottak egy erős ellenséges előtörést. A Sundgauban sikeres vállalkozásokból foglyokat szállítottak be. Az olasz harctéren Asiagnónál és a Monte Sisemolón angol rohamosa patvállalkozások meghusultak. A Piave-torkolat vidékén a harcok tovább tartanak.

Julius 5. A nyugati harctéren Yperntől keletre az ellenségnek erős előtöréseit visszautastották. A Somme mindkét oldalán erős angol tüzelés után ellenséges gyalogsági támadások következtek be, melyek a folyónak északi partján a vonalak előtt véresen összeomlottak. Az ellenség a Sommetől délre behatolt Hamel faluba és a hameli erdőbe. A Hameltől északra emelkedő magaslaton a támadást ellenlökéssel meghusították. Villers Bretonneuxtól keletre az ellenséget kiindulási állásaiba vetették vissza. Az olasz harctéren a Piave torkolatánál levő szigeten a harcok tegnap sem szakadtak félbe. A mindkét részről harcba vetett erők egyensúlyban vannak. Déli szárnyunk ellen intézett erős olasz támadásokat ellenlökéssel egyenlítettük ki. Chiesa Nuovánál a kipróbált első számú szilézi gyalogezred gyors beavatkozással kiverte az állásainkba behatolt olaszokat. A Piave és a Brenta közt makacsul folytatja az ellenség kísérleteit arra, hogy visszahódítsa az általunk június 15-én elért állásainkat. Főlkése tegnap a Monte Solarolo területén ellen irányult. Az árkanokig előrevitt támadás elkeseredett közelharcokra vezetett, a melyekben az ellenség legnagyobb részét leterítettük, a többi pedig megfutamítottuk.

Julius 6. A nyugati harctéren az ellenségnek ismételt támadó kísérletei Langemarktól nyugatra meghusultak. A Sommetől délre levő harci szakaszon a nap folyamán fokozott maradt a harci tevékenység, a mely este a hadesport arcvonalainak többi részén is kiújult. Az Aisne és a Marne között, valamint Reimstől délnyugatra időnként harci tevékenység. Az ellenségnek a Clignon szakaszán intézett erős előtöré-

seit visszaverték. A Champagneban földérfő csatározások. Az olasz harctéren a Piave torkolatánál a harcok tegnap tovább tartottak. Ottani állásunk déli szárnyán az olaszok visszazoritottak bennünket a Piave főága felé. A veneziai hegyi arcvonalon tegnap a harci tevékenység kölcsönös tüzelési tüzelésre szorítkozott. Ma reggel az olaszok a Solarolo területén és Asiagnónál újabb heves előtöréseket kíséreltek meg, a melyeket mindenütt visszavertünk.

Julius 7. Nyugaton az Iser és Maas közt és Chateau-Thierrytől nyugatra a francziák nagyobb erővel támadtak, de visszaverték őket. Az olasz harctéren a Piave deltáját csak súlyos áldozatok árán tarthattuk volna, ott harcba vetett csapatainkat a főág keleti partján levő töltésállásunkba vontuk vissza. E mozdulatot július 5-éről 6-ára virradó éjjel hajtottuk végre. Az ellenség tegnap délben a folyóig tapogatózva utánunk nyomult.

Julius 8. A nyugati harctéren csak a tüzelési tevékenység volt élénk, egyébként nagyobb események nem voltak. Az olasz harctéren a Monte Perticatól keletre levő Tasson állásokért folyó küzdelemben, hétszori ellentámadással mi maradtunk győztesek. Albániában az olaszok a Vojusa folyó középső és alsó folyásánál erős nyugati szárnyai támadásba mentek át. A folyó völgyébe előretolt örállásaink főállásaink közelébe vontuk vissza.

Julius 9. A nyugati harctéren a Labassécourtától délre több ízben megismételt részleges támadásokat, a Somme északi partján erős előtöréseket visszaverték a németek. A tüzelési harcok szakaszon élénk maradt és este a Somme mindkét partján nagy hevességig fokozódott. Auteuilltől nyugatra, Noyontól délnyugatra ma reggel heves tüzelés után helyi jellegű ellenséges támadások fejlődtek ki a villers-coteretsi erdő szélén. A francziák részleges támadásai a mi terepünk ellen meghusultak. Az olasz arcvonalon nincs különös esemény. Albániában a Vojusán át előretört ellenséges erők nyomása tartós. Berattól délnyugatra harcok folynek. A harcokkal kapcsolatban a francziák tért nyertek a Devoli felső folyásánál.

Julius 10. A nyugati harctéren a francziák támadtak, s megvetették lábukat az Auteuilltől nyugatra levő Port és Desloges nevű majorokban és a Longponttól északra levő régi francia árkokban. Az olasz harctéren a Brenta völgyében visszavertünk egy olasz előtörést. Albáni déli frontunkat a Berat-Fieri vonalon át visszavontuk.

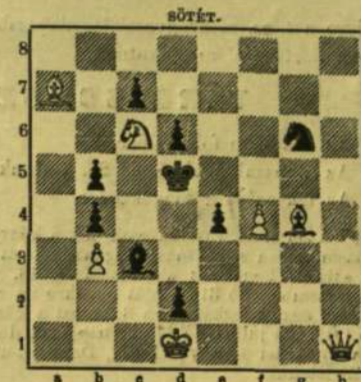
HALÁLOZÁSOK.

Hősi halált haltak: JEBELFALUSSY PÁL, honvédszázados, a Piavénál. A háború eleje óta harcolt. Annakidején ő tüzte ki a magyar lobogót Belgrad várára. — Dr. POYNÁR SZÉVÉRY, nagyváradi ügyvéd, az olasz harctéren. — SILBERSTEIN MÓR, tartalékos honvédhadnagy, a Montellon. — KARSAI SÁNDOR, tartalékos hadnagy, a Montellonon vívott harcokban. — Dr. GLÖCK BÉLA, főorvos, mind a két signum laudis tulajdonosa, 25 éves korában, az olasz fronton. — MÜNNICH BÉLA, tartalékos főhadnagy, az olasz harctéren. — OCHSENFELD FERENCZ, vadászóhadnagy, 22 éves korában, az olasz harctéren. — ERKEL FERENCZ, tartalékos főhadnagy, mind a két signum laudis és a kis ezüst vitézségi érem tulajdonosa, 25 éves korában, az olasz harctéren. — LUSTIG JÁNOS, a 29. honvédszázados tartalékos hadnagy, 28 éves korában, az olasz fronton. — VÉRTESI TÓTH IMRE, tüzezhadnagy, a Piave mellett. — ORLEY LÁSZLÓ, tartalékos vadászóhadnagy, századparancsnok, 22 éves korában, a Monte Teotican. — PATAKY LAJOS, honvédszázados, a Piave mentén. — KISS GÁBOR, honvédfőhadnagy, több kitüntetés tulajdonosa, az olasz offenzívánál. — GALATÓ ANTAL, százados, a Piave mellett. — ERNSTER SIMON, az olasz fronton súlyosan megsebesült és a jägerndorfi kórházban meghalt. — VÁRADY SÁNDOR, hivatásos főhadnagy, 25 éves korában az olasz harctéren. — Ifjabb báróti BEKE LAJOS, vármegyei árvaszéki jegyző, népfőlkéző hadnagy, az olasz harctéren. — ZAGONI és KOVÁCSNAI PÁVAI-VAJNA LÁSZLÓ, honvédelovastűzér főhadnagy, 33 éves korában, a Piave-menti harcokban. — KÁRÁSZ JÁNOS, többszöri kitüntetés géppuskáshadnagy, az olasz harctéren. — KEHRLING ALADÁR, tartalékos százados, negyvenhét havi küzdelmes szolgálat után, 31 éves korában, az olasz harctéren. — KARDOS ISTVÁN, jogszigorló, tartalékos hadnagy, 25 éves korában, Montellon. — ILLÉS KÁROLY, tartalékos hadnagy, 21 éves korában, a Montello-hegyért vívott harcokban.

Elhunytak még a közlebbi napokban: Dr. SZÜCHY BÉLA, pápai kamarás, nyug. katonai lelkész, Budapest. — Dr. SZABÓ GYULA, csúri bíró, a Lipót-rend lovagja, Esztergomban. — Dr. OHEGYI ECKERMANN EDE, budapesti ügyvéd, a Magyar Földhitelintézet ügyésze, 40 éves korában, Budapest. — ALEXI TRAJÁN BÉLA, fényképező, a «Dicső Lapok» szerkesztője, 46 éves korában, Budapest.

SAKKJÁTÉK.

3110. számú feladvány Schlechter K.-tól, Bécs.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

KEPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 20-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Mint csillagfüggés az égen változatlan, végtelen; Úgy függ rajta és csak rajta vágyban ég kebelem.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Perzsaszőnyeg-különlegességek!

Antik ezüst tárgyak, nagy választékban kaphatók ROSENSTINGL NÉL

IV., Deák-tér 4. * Telefon 6—76.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dús hajat növeszt és megakadályozza a hajhullást, megőrzi a korai őszülést és az ősz hajnak eredeti színét visszaadja. Egy hónap alatt fényes redmény. Ár 10 és 15 K. BOTÁR Z. REGINA Budapest, VII., Erzsébet-kört 34. I. em. Hiltaszerekben nagy választék.

Viszketegséget, sömört, rüht,

„Ska boform”-kenőcs. Nem piszkít, teljesen szagtalan. Próbátégely 3.— korona kis tégely 5 korona családi tégely 12 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerüzemben, VI., Király-utca 12. Vidékre megrendelési cím: Dr. FLESCHE E. „Korona”-gyógyszertára, Győr «Ska boform» névjegyre ügyeljünk.

Szeplő, májfolt,

arcfoltok ellen csodás hatású a Dr. Kayszel-féle szepítő-szer. A kura egyszerű, otthon végeshető, minden felületre száll. Befojtása után az arc bőre ragyogó tisztaságban, gyermeki tiszteletben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15.— K. Díszkötés széküdvés utánvétel. — Gyár: HÍVARTON & Co. — Székhely: GROSS ANTAL Budapest, VIII., József-kört 23. (Főemlék 1.)

MARGIT-CRÈME

a főrangú hölgyek kedvezet szepítő szere, az egész világon el van terjedve. Párátlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crème utánozók és hamisítják, tessék eredeti védjegygyel ellátott dobozt elfogadni, mert e ak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, zártalan vegytiszta készítmény, a mely a külföldön nagy feltűnést keltett. — Ár kis tégely 4 K, nagy tégely 8 K. Margit-szappan 5.80 kor. Margit-puder 3.— kor. Gyártja: FÖLDES KELEMEN laboratoriuma, Aradon. Kapható minden gyógyszertárban, Hiltaszerek drogu-üzletben.

Fiatalos, üde arczbőrt

varázsai elő 10 nap alatt és eltávolított minden telthibát, ugyanint mitesszer, pattanás, sárgafolt, ránc, orrvörösség, likacsos, hervadt, pettyhűlt bőrt, a Dr. Kayszel-féle szepítő-szer. A kura egyszerű, otthon végeshető, minden felületre száll. Befojtása után az arc bőre ragyogó tisztaságban, gyermeki tiszteletben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15.— K. Díszkötés széküdvés utánvétel. — Gyár: HÍVARTON & Co. — Székhely: GROSS ANTAL Budapest, VIII., József-kört 23. (Főemlék 1.)

EHRBAR

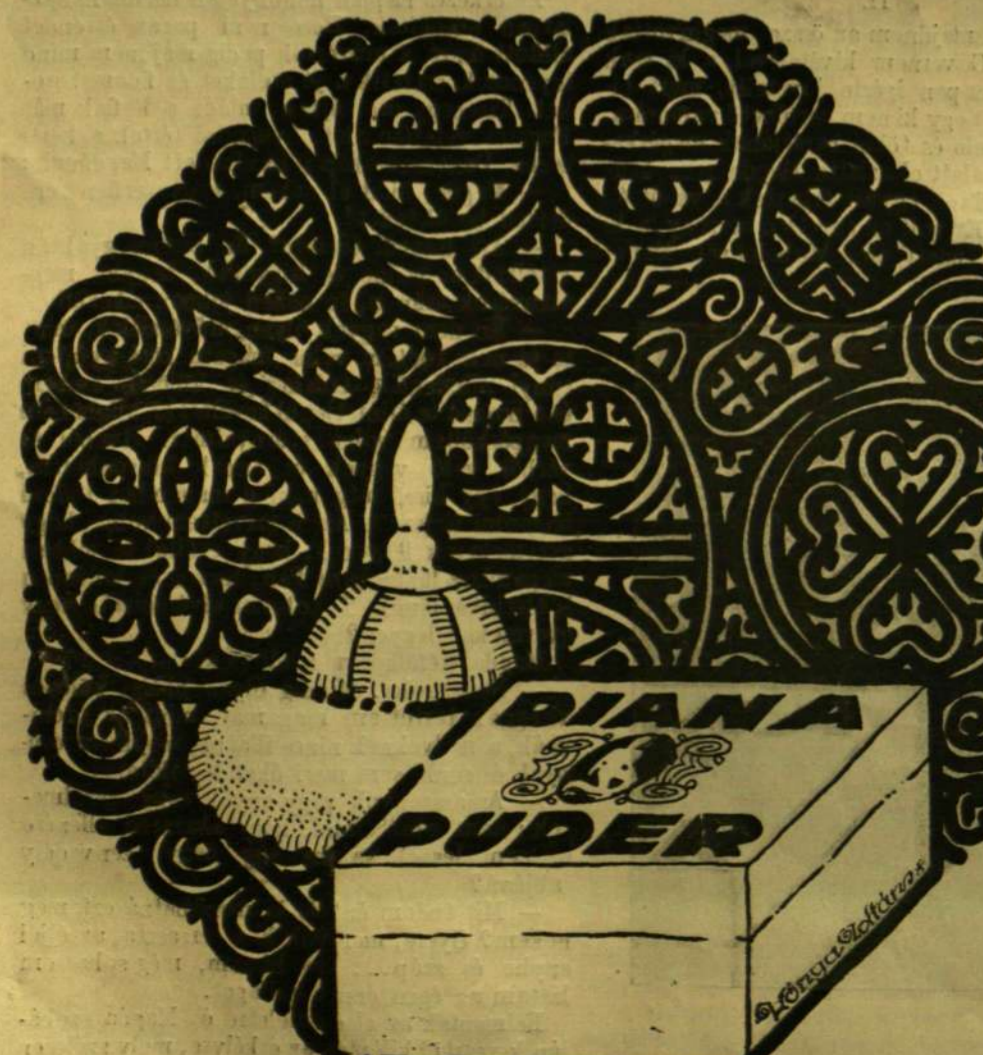
és minden más előkelőbb mester-gyártmányú zongorát, pianinót legelőkelőbbben vehet a szolid kiszolgálásról általánosan elismert REMÉNYI MIHÁLY cséng zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi zongorák, pianinók vétele, becsorolása, javítása és hangolása. Megyitlik a vasukat! * Lehet már zongorát vidékre szállítani.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)

Gyár és VIII, Baross-u. 85. A főváros első és legelső cipke-tisztító, vegytisztító és kelmefestő gyárl intézete. Fiókok: II. Fő-utca 27, IV. Eöök-út 6, Kezokemélt-utca 14, V. Harmad-utca 4, VI. Teréz-kört 39, Andrássy-út 16, VIII. József-krt 2. Telefon: Jász. 2—37

Vérszegénység, ideges fejfájás, anámia

ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajániják ROZSNYAY VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT melynek kitünő voltát mindenki elismeri. Kitünő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy érermel kitüntetve! Számos kiállításon díjazva. — Kis palaez 2 korona 60 fill., nagy palaez 3 korona 80 fill., Készíti: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerüzára, Arad, Szabadság-tér 8. sz.

DIANA PUDER

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett „Ska boform”-kenőcs. Nem piszkít, teljesen szagtalan. Próbátégely 3.— korona kis tégely 5 korona családi tégely 12 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerüzemben, VI., Király-utca 12. Vidékre megrendelési cím: Dr. FLESCHE E. „Korona”-gyógyszertára, Győr «Ska boform» névjegyre ügyeljünk.

FOGAK és teljes fogorok szájpádítás nélkül, a gyökereit eltávolítás főlegesen. Szpecialista fog- és szájbetegségekben.

FOG -témék, arany fogkoronák és aranyhidak, tartós porcellán- és aranytémék, tis. évi jóállással.

FOG -huzás teljes érzéstelenítéssel; hasznavehető len, régi fogorok átalakítottak, Vidékiek egy nap alatt kielégítettek. — Mérsékelt árak.

Dr. HEGEDÜS JAKAB
fogorvos, egyetemi orvostudor,
Első Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest,
VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár

folyó 1918. évi július hó 14-én délelőtt 11 órakor központi osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. szám, saját épületében)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 15., 14. 15. és 18. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az alaptörke fölemelése.
2. Az alapszabályok 4. és 28. §-ainak módosítása.
3. Az igazgatóság kiegészítése.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni a szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazotti részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében az 1917. évi december hó 31-ig saját nevükre írt részvényeiket még le nem járt szelvényeikkel együtt legkésőbbben 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbbben folyó 1918. évi július hó 11-dik napjának déli 12 órájáig a takarékpénztár központi vagy budai osztályánál (V., Dorottya-utca 4. sz., vagy II., Pó-utca 2. sz. alatt) letenni.

Budapest, 1918. évi július hó 3-án.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár Igazgatósága.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

NINCS TÖBBÉ RHEUMA!
ha megrendeli a **JUNÓSESZ** és **JUMOKENOCS** törvényesen védett, orvosilag kipróbált, bűntudat, mely rheuma, csúsz, köcsvény, lúdlás ellen biztosan, bámulatos gyorsan használ, még összezsugorodott tagu egyneként is. A legújabb esetekben egy adag elegendő. Ára használati utasítással 10 korona. — Nagy adag 15 korona. **CZAKÓ A.-né, BUDAPEST, VI., Király-utca 90.**

Yes-Qui-Si
a címe annak az előnyösen ismert folyóiratnak, melyből a legkönnyebben és leggyorsabban lehet biztos sikerrel megtanulni az angol, francia és német világnyelveket. Mutatványszámot ingyen küld a Yes-Qui-Si kiadóhivatala Budapest, III., Lajos-utca 92.

Vidám perczeket szerez magának, ha elolvassa **ZSOLDOS LÁSZLÓ** új könyvét. Ozime: **AZ ÜRGE** Ára 5 korona A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN

Pénzét vissza-fizetem, ha **tyúkcsomó-szemölcs,** kibővínyődésű a fűs-bálszam három nap alatt fájdalom nélkül gyökereztető ki nem írja. Ezekre menő hals- és kőszőnyegesek. Ára (kötő levél) 2.40 K. Üvegcséket, 3 üveg 5.50 K és 6 üveg 8.50 K. **KEMÉNY, Kassa I. Postaútk 12/123**

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD négyfelvonásos színjátéka, a **BOLDOGSÁG** megjelent Ára 3 korona 50 fillér A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA Kapható minden könyvkereskedésben.

DRASCHE-LÁZÁR új könyve: **EGYMÁS KÖZT** Tartalmaz 30 novellát Ára 8 Korona. KIADJA A FRANKLIN-TÁRSULAT Kapható minden könyvkereskedésben.

Második kiadásban jelent meg **A VILÁGHÁBORU** Vezérfonal iskolai tanításokhoz és tájékoztató a nagyközönség számára A Magyar Paedagogiai Társaság megbízásából szerkesztette **dr. IMRE SÁNDOR** az állami polgárisok tanítóképzőintézet tanára, egyetemi magántanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával. Ára 12 korona. E kötetet Angyal Dávid egyetemi tanár, Balanyi György főgimn. tanár, Kemény Ferenc reálisk. igazgató, Littke Aurél pedag. tanár, Márki Sándor egyetemi tanár, Pilch Jenő honvédelmi tanácsos, Rácz Gyula a f. v. Statisztikai Hivatal titkára és a szerkesztő tollából a következő háborús kérdésekről nyújt összefoglalást: a háború világtörténelmi előzményei, a hadi események (számos ábrával), az ország belső története a háború alatt, a hadviselő államok földrajza, a háború és a gazdasági élet, a köznevelődés, a társadalmi mozgalmak, a közegészségügy és a háború, a közérkölség, és a háború, elmékedések a jövőről; befejezéssel: szempontok a háborús kérdések iskolai feldolgozására. A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA Kapható: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-l.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

29. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, JULIUS HÓ. Szerkesztési iroda: IV. Vármege-utca 11. Egyes szám ára 80 fillér. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egészévre — 40.— korona. Félévre — 20.— korona. Negyedévre — 10.— korona. Külföldi előfizetésekhöz a postai határozott viteldij is csatolandó.

A KIRÁLYI PÁR OTTÓ FŐHERCEG TRÓNÖRÖKÖSSÉL POZSONYBA ÉRKEZÉSEKOR